

A CEGUES

Té sexe la literatura?

A cegues és un joc poètic amb la participació de les alumnes que pretén visibilitzar els prejudicis de gènere en la literatura.

Fa poc més d'un any, en una tertúlia poètica, un assistent em va engaltar com un elogi: "M'agrada la teva poesia perquè no sembla escrita per una dona". Lluny de posar el meu millor somriure, vaig encetar un debat que va desembocar en la idea d'un recital que reptés al públic a endevinar si el text l'havia escrit un home o una dona.

Existeix una poesia "femenina" més enllà d'aquella escrita per dones? O simplement existeix bona o mala literatura? Cal seguir tractant les dones com un col·lectiu (som el 50% de la població!) a qui donar visibilitat en cicles temàtics? Existeix un cànon femení o ens ha estat imposat per qüestions culturals i ideològiques?

Durada: 45 min. **Cicles:** A partir de 2n cicle l'ESO i Batxillerat

Metodologia

El taller "A cegues" obre un espai de lectura, escolta activa i participació a l'aula, tant individual com col·lectiva.

La tallerista proposa un concurs a les alumnes. Es demana dues voluntàries per llegir els textos davant de les companyes i dues voluntàries més per endevinar-los (aquestes duen una cinta als ulls, perquè no poden veure cap de les reaccions de l'aula i es forcen a aguditzar el sentit d'escolta).

Els textos llegits no duen, d'entrada, la signatura de l'autor o autora. Comença el concurs. L'alumna 1 llegeix quatre textos i l'alumna 2 quatre més. De la mateixa manera, les altres dues persones amb els ulls embenats, han d'endevinar quatre dels vuit textos.

A cada lectura, es proposa una doble endevinalla. Primer, col·lectiva. És a dir, les persones de l'aula hauran d'aixecar la cartolina blava, negra o blanca si pensen que aquell text l'ha escrit una dona, un home o si no es decanten més cap opció. Una vegada l'aula ha votat en silenci i tothom ha vist l'opció que preval, es dona pas a l'endevinalla individual de la voluntària dels ulls embenats que ha de donar el seu veredict. A partir d'aquí, s'obre un debat semàntic (de lèxit i discursiu) a l'aula que fa reflexionar i dialogar totes les parts. Després del procés de discussió, es revela el nom de l'autor o autora. Es repeteix l'operació set vegades més.

Al final del taller, les alumnes han exercitat la lectura en veu alta, l'escolta activa, la reflexió i discussió respectuosa sobre la literatura i els prejudicis de gènere.

Valors i competències

Educació en valors i pensament crític

- * Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i consolidar el pensament propi.
- * Mostrar actituds de respecte actiu envers les persones, les seves idees, opcions, creences i les cultures que les conformen.
- * Aplicar el diàleg com a eina d'entesa i participació en les relacions entre les persones.
- * Mostrar actituds de respecte actiu envers les persones, les seves idees i creences.

Dimensió sociocultural

- * Comprendre i valorar el nostre món a partir de les arrels culturals que l'han configurat.
- * Copsar les dimensions ètiques i estètiques de les obres literàries.
- * Analitzar críticament un text des de la perspectiva de gènere.

Cultura

El festival literari de Barcelona

La literatura no té sexe

Un concurs-performance poètic desmunta prejudicis de gènere al CCCB

XAVI AYÉN
Barcelona

El públic del festival Kosmopolis va assistir ahir, al CCCB, a un experiment científic amb el qual la poeta Sílvia Bel —emulant aquells laboratoris de sociologia dels EUA que utilitzaven grups humans com a conills d'Indies— va desmuntar totes les teories que sobre literatura o sensibilitat femenina i masculina puguin ge-

nerar-se o s'hagin generat en els departaments universitaris del món. Un auditori pur, compost aleatòriament per cent persones interessades pel tema, van votar amb les seves cartolines si aquells poemes que estaven sentint havien estat escrits per un home o una dona, com també van fer dos voluntaris amb els ulls embenats. Els textos no havien estat seleccionats per confondre ningú i el resultat no va oferir dubtes: el públic va fer quatre encerts i va cometre quatre errors, i en gairebé totes les votacions la

tònica general va ser la divisió d'opinions, en diversos casos propera al 50%. Els arguments dels intervinents a favor d'un o un altre sexe es van revelar inte-

La poeta Sílvia Bel va proposar al públic que endevinés el sexe dels autors de vuit poemes... i es van equivocar

ressants reflexos de prejudicis i tòpics tant personals com socials. "Ningú no se n'ha salvat", segons comentava un dels votants.

Bel va explicar: "La idea em va venir quan, en un recital a Vic, un temps del públic, creient que em feia un elogi, em va dir: 'M'agrada molt la teva poesia perquè no sembla escrita per una dona'. Per què diem aquestes coses? Mesos després, em van convidar a un cicle de poesia femenina a la Casa del Libro i em vaig preguntar: per què no existeixen cicles de poesia masculina?". La poeta planteja,

amb el seu experiment —que adopta la forma d'un concurs televisiu— una reflexió sobre la identitat molt més efectiva que mil discursos. Els poemes llegits van ser de cinc dones (Angels Gregori, Teresa Colom, Rosa Lloveroni...), dos homes (Adam Zagajewski i Oliveira Gironde) i un transsexual (Jan Bermúdez).

Un altre esdeveniment destacat del dia va ser la intervenció de la biòloga dels Estats Units Hope Jahren, especialista en vida vegetal i autora de *La memoria secreta de las hojas* (Paidós),

Democràcia poètica
Un moment de la performance de Sílvia Bel ahir al CCCB

un híbrid entre les memòries i la divulgació científica a través del qual el lector arriba a empatitzar amb els vegetals i a compartir la passió d'una destacada científica que, a més a més, pateix de bipolaritat. Jahren va comentar algunes referències a les plantes als tres grans llibres sagrats, la Bíblia, el Talmud i l'Alcorà, i va mostrar alguns dels experiments del seu laboratori a Oslo, que permeten parlar d'un tipus d'intel·ligència vegetal. "Sense un mecanisme complex de comunicació i adaptació no haurien sobreviscut tants milions d'anys. Les plantes fins i tot es comuniquen entre si, sota terra, segregant productes químics que afecten la planta del costat. I són capaçes de comunicar-se, per exemple, que hi ha una invasió d'insectes o que ha canviat el clima".

Aquestes coses passen al Kosmopolis. Avui, per exemple, Or-

na Donath, Maria Llopis, Brigitte Vassallo i Bel Olib parlaran dels canvis en els models familiars (*La família ha mort. Vives la família*), hi haurà un diàleg de Jean Echenoz amb Sophie Ivry, un altre de Pierre Lemaitre amb John Banville. I, a la nit, s'estrenarà un

"Les plantes tenen intel·ligència i es comuniquen entre si", afirma la biòloga Hope Jahren

documental amb quatre peces sobre John Berger. Mentrestant, al costat, tindrà lloc un campionat internacional de Poetry Slam. I un actor disfressat de Robert Walser es passejarà pel Poble Sec. En diuen "literatura amplificada" ■

Sílvia Bel Fransi

1982. Sóc dona i em sento dona (tot i que no sempre). Tampoc sé si escric com una dona perquè no sé com escriuen les dones ni vull saber-ho. Sóc lleial a la poesia i creient practicant de la rebel·lia. Quan em conviden a un cicle de poesia femenina arrufo el nas i segueixo escrivint: ***L'esbós*** (2010); ***Fila índia enfora*** (2012) i ***Lluííís*** (2015).

www.silviabelfransi.com